

C. De grote oversteek

Hoe kunnen we het contact tussen het primair- en het voortgezet onderwijs versterken zodat leerlingen soepel over kunnen gaan naar een niveau dat bij hen past?

De overgang van het basis- naar het middelbaar onderwijs is groot; geen vaste docent en klas meer, meer leerlingen, steeds van vak moeten wisselen. De wetenschap dat kinderen in het voortgezet onderwijs veel zelfstandiger moeten zijn, kan er voor zorgen dat de basisschool docent “veilig” adviseert om te voorkomen dat het de leerling in kwestie afzakt. Hoe kunnen we het contact tussen het primair- en het voortgezet onderwijs versterken zodat de basisschool docent met een gerust hart optimistisch kan adviseren, wetende dat de middelbare scholen extra op de kwetsbare kinderen letten?

Bekijk [hier](#) een fragment uit de serie.

15.1 Informatie wel én niet delen (betrek het kind erbij!)

Om een leerling op gepaste wijze te kunnen ondersteunen moet er informatie uitgewisseld worden tussen de nieuwe en oude school van de leerling in kwestie. Deze informatie is vaak feitelijke informatie, zoals prestaties, cijfers en toetsresultaten. Soms is de informatie die wordt overgedragen persoonlijker en ligt de focus op sociale en emotionele factoren die een eventuele overgang naar de middelbare school zouden kunnen bemoeilijken, bijvoorbeeld over de thuissituatie of bepaalde eigenschappen van het kind. Hoeveel informatie middelbare scholen moeten ontvangen over leerlingen blijft een lastig vraagstuk; is het het beste om zo min mogelijk te weten om studenten een frisse start te geven (zonder negatieve verwachtingen of vooroordelen), of is het het best om compleet geïnformeerd te zijn zodat een kind optimaal bijgestaan kan worden? Het is cruciaal voor zowel basis- als middelbare scholen om actief met dit vraagstuk bezig te zijn en te blijven. Enerzijds kan een gebrek aan informatie over bepaalde leerlingen een prettige overgang in de weg zitten, anderzijds is het ook onwenselijk dat er al een bepaald beeld over een kind is voordat hij/zij voet in de nieuwe school heeft gezet. Hiermee omgaan is een kwestie van expertise: overleg hier goed over met collega's en betrek kinderen hier zelf

bij. Wat zouden ze zelf willen dat de nieuwe school van ze weet? En hoe zou dit ze kunnen helpen of juist tegenwerken? (Bron: [dit wetenschappelijke artikel](#) uit 2018)

15.2 Focus ook op het sociaal-emotionele

Voor een soepele overgang naar het voortgezet onderwijs is een zekere mate van 'academische voorbereiding' nodig. Leerlingen moeten zelfstandig kunnen werken, zich kunnen concentreren en kunnen plannen. Ook op sociaal-emotioneel vlak moeten leerlingen klaar zijn voor de middelbare school: ze moeten met tegenslagen kunnen omgaan en zich kunnen redden in een nieuwe sociale omgeving. Sommige leerlingen hebben hier, logischerwijs, hulp bij nodig. Die hulp is gelukkig is er gelukkig al vanuit scholen, zowel in PO als VO, maar de nadruk ligt vaak nog op het academische. Deze academische ondersteuning is óók nodig, maar bij (kwetsbare) kinderen en hun ouders is er vaak juist behoefte aan hulp op het sociaal-emotionele vlak. Door als school te focussen op het bieden van een veilige omgeving en het bieden van ondersteuning bij het vormen van interpersoonlijke relaties tussen kinderen, kunnen kinderen die anders misschien waren afgehaakt toch nog meekomen. Pas als een kind zich veilig en goed voelt op school kan het leren. (Bron: [dit wetenschappelijke artikel](#) uit 2018)

15.3 Een overgangsjaar: School Transitional Environment Project (STEP)

STEP is een eenjarige interventie gericht risicoleerlingen die op 'gewone' middelbare scholen toegepast kan worden. Met deze interventie worden leerlingen begeleid in hun overstap van het PO naar het VO. Ze worden in een 'school in een school' geplaatst en blijven in vaste groepen en klaslokalen zitten. Ook krijgen ze met minder docenten te maken dan hun jaargenoten. Op die manier is de overgang en de stap naar zelfstandigheid minder groot. Na een jaar worden leerlingen opgenomen in het gewone curriculum en gaan ze verder met de rest van hun jaarlaag. Ze lopen dus geen vertraging op. Deze transitieperiode heeft een positief effect op de leerprestaties van risicoleerlingen en vermindert de school- en lesuitval. (Bron: [NJl](#), 2010)

Goed Delfts initiatief op dit gebied?

Kijk eens naar:

- [Kopklas](#), een kleine klas waarin extra gewerkt wordt aan taal, waarna kinderen doorstromen naar de brugklas.
- [Ieder z'n eigen school](#), waarbij talenten, interesses en ambities van leerlingen centraal worden gezet ([documentaire](#)).
- Leerlingen in contact brengen met rolmodellen: [Delft on stage](#), [JINC](#), [Can I Dream](#), [MOVE](#).

